

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

ГАРГАУН ЯНА ІГОРІВНА

УДК 94:[323.12/.12+001](430=161.2)

**ЮРІЙ БОЙКО-БЛОХИН:
НАУКОВА ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ**

07.00.01 – історія України

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата історичних наук

Миколаїв – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор історичних наук, доцент
Міронова Ірина Сергіївна,
Чорноморський національний університет
ім. Петра Могили,
професор кафедри історії.

Офіційні опоненти: доктор історичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки
Матяш Ірина Борисівна,
Інститут історії України НАН України,
провідний науковий співробітник відділу
історії міжнародних відносин та зовнішньої
політики України;

кандидат історичних наук
Чернявський Валерій Валерійович,
Миколаївський обласний краєзнавчий музей,
заступник директора з наукової роботи.

Захист відбудеться «31» березня 2017 р. об 11:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 38.053.02 в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10, зал засідань вченої ради.

Із дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою: 54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

Автореферат розіслано «__» лютого 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Т. С. Богданова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно важливе значення для збереження національної ідентичності та суверенності. Існування прямої загрози денационалізації та потрапляння у сферу впливу іншої держави породжують нагальну потребу переосмислення й підняття на якісно новий рівень дослідження питань українського націоналізму, національної самосвідомості та єдності українського народу як запоруки існування незалежної держави, що й визначає пріоритетні завдання сучасної вітчизняної історичної науки.

Процес консолідації та розвитку суспільства, а також сприйняття незаполітизованого визначення терміну «український націоналізм» неможливі без звернення до історичної спадщини науковців, котрі репрезентували вітчизняну історичну науку в еміграції. Їхні праці становлять велику цінність через відсутність впливу тодішньої радянської пропаганди на їх зміст.

Серед плеяди визначних науковців особливу увагу привертає малодосліджена постать Юрія Бойко-Блохина – українського та німецького дослідника, громадського діяча, габілітованого доктора, професора Людвіг-Максиміліанс Університету, ректора Українського Вільного Університету в Мюнхені, академіка, автора багатьох фундаментальних праць, у яких він визначив мету українського націоналізму та виділив процеси викорінення пасивності української свідомості. Актуальність дослідження наукових доробків ученого також зумовлюють назрілі процеси становлення української національної ідеї.

Відповідно, звернення до вказаної теми є даниною пам'яті відомому досліднику та має на меті здійснення наукової реабілітації вченого для того, щоб його життєвий приклад та творча спадщина посіли гідне місце в сучасній історичній науці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження здійснено в рамках наукової теми, яку розробляє кафедра історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили «Історія Чорноморського регіону» (номер державної реєстрації 0112U007666).

Об'єктом дослідження є постать Ю. Бойко-Блохина – теоретика українського націоналізму.

Предмет дослідження – наукова та громадсько-політична діяльність Ю. Бойко-Блохина в Україні та Німеччині.

Хронологічні межі дослідження визначені роками життя Ю. Бойко-Блохина (1909–2002 рр.). Особливу увагу приділено періоду 1940-х – початку 1980-х рр., що відповідає найактивнішій політичній та науковій діяльності вченого.

Географічні рамки охоплюють території України та Німеччини в межах сучасних адміністративно-територіальних кордонів.

Мета та завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в комплексному та всебічному аналізі життєвого шляху, наукової та громадсько-політичної діяльності Ю. Бойко-Блохіна, а також у виявленні духовно-ідеологічних основ українського націоналізму в працях ученого. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких наукових **завдань**:

- дослідити стан наукової розробки проблеми, репрезентативність і достовірність джерельної бази дослідження;
- з'ясувати історичні умови формування світоглядних позицій Ю. Бойко-Блохіна;
- висвітлити українознавчу наукову діяльність професора за кордоном та довести його політичний вплив на європейську громадськість з питань поширення україністики;
- визначити основні аспекти націоналістичної діяльності Ю. Бойко-Блохіна в ОУН(м);
- здійснити комплексний аналіз наукових праць та публіцистичних творів професора;
- розкрити теоретичні засади ідеології українського націоналізму в працях Ю. Бойко-Блохіна.

Методологічна основа. Методологія дослідження базується на принципах історизму, об'єктивності, науковості, системності, комплексності, багатофакторності, діалектики. Міждисциплінарний характер дослідження потребував застосування різних методологічних підходів, якими оперують гуманітарні та соціальні науки: історичного, цивілізаційного, особистісного, ціннісного, модернізаційного, регіонального, комплексного й інтегрального.

У ході дослідження застосовувалися різноманітні **методи**:

- загальнонаукові (логічний, структурно-системний, аналіз, синтез, індукція, дедукція, методи зіставлення й узагальнення);
- конкретно-історичні (порівняльно-історичний, історико-генетичний, історико-типологічний, біографічний);
- спеціально-історичні (проблемно-хронологічний, персонологічний, метод актуалізації, методи історіографії та джерелознавчого дослідження);
- міждисциплінарні (статистично-аналітичний).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному дослідженні наукової та громадсько-політичної діяльності Ю. Бойко-Блохіна. На основі вивчених праць попередників (українська та зарубіжна історіографія) і власних досліджень (архівні матеріали, друковані та опубліковані документи, преса) зроблено узагальнення, сформульовано висновки, надано практичні рекомендації.

Уперше проблема наукової та громадсько-політичної діяльності Ю. Бойко-Блохина, а також аналіз його творчої спадщини стали предметом спеціального історичного дослідження, під час якого застосовано комплексний та всебічний підхід до її вирішення:

- установлено ступінь наукової розробки теми та визначено питання, які вимагають подальшого вивчення;
- у науковий обіг уведено низку архівних і друківаних документів, а також матеріал, що став бібліографічною рідкістю;
- висвітлено політичний вплив ученого на європейську громадськість з питань поширення україністики;
- досліджено внесок Ю. Бойко-Блохина у розробку програмних документів ОУН(м);
- згруповано концептуальну публіцистику Ю. Бойко-Блохина в тематичні блоки;
- здійснено комплексний аналіз праць професора;
- визначено вагому роль наукової та громадсько-політичної діяльності вченого в збереженні та розвитку української національної свідомості.

Уточнено:

- загальну кількість наукових праць Ю. Бойко-Блохина;
- перелік та тематику українознавчих конференцій, проведених у Німеччині за ініціативи вченого.

Доповнено:

- питання участі родини Блохиних у миколаївському товаристві «Просвіта»;
- роль ученого в розбудові Українського Вільного Університету.

Подальший розвиток отримали такі питання:

- дослідження концептуальної публіцистики членів ОУН;
- поширення україністики в німецьких університетах у 1950–1980-х рр.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що систематизовані в ньому матеріали сприяють підготовці нових праць з історії України, всесвітньої історії, історіографії, джерелознавства, історичного краєзнавства, розробці спецкурсів у вищих навчальних закладах. Документи, оприлюднені вперше, можуть застосовуватися в музейній справі для оновлення експозицій, надають можливість ширше висвітлити поставлену проблему на регіональному рівні.

Отримані результати дослідження є вагомим аргументом для переосмислення теоретичних напрацювань українських учених. Матеріали, які використано під час дослідження життєвого шляху Ю. Бойко-Блохина, його громадсько-політичної та наукової діяльності,

можуть використовуватися в процесі розгляду діяльності науковців, праці яких присвячено історичній тематиці.

Особистий внесок. Постановку й розв'язання всього комплексу завдань здійснено авторкою одноосібно.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження викладено в основних положеннях та висновках дисертації, обговорено на засіданні кафедри історії Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Основні результати дослідження доповідались на восьми міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, а саме: VI Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів та молодих учених «Південна Україна в міжнародних відносинах: історія та сучасність» (Миколаїв, 2013); Всеукраїнській науково-методичній конференції «Могилянські читання – 2013: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (Миколаїв, 2013); Міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум – 2015: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (Миколаїв, 2015); Всеукраїнській науково-методичній конференції «Могилянські читання – 2015: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» (Миколаїв, 2015); Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток суспільних наук: європейські практики та національні перспективи» (Львів, 2015); Міжнародній науково-практичній конференції «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників суспільних наук» (Київ, 2016); Міжнародній науково-практичній конференції «Ольвійський форум – 2016: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» (Миколаїв, 2016); Всеукраїнській науково-методичній конференції «Могилянські читання – 2016: історико-культурна спадщина для сталого майбутнього України до 150-річчя від дня народження М. Грушевського» (Миколаїв, 2016).

Публікації. Результати дослідження викладено авторкою в 15 наукових публікаціях, з яких 6 – у наукових фахових виданнях України, в т. ч. які включені до міжнародних наукометричних баз, 1 – у зарубіжному науковому виданні, 8 – матеріали і тези конференцій.

Структура дисертації відповідає поставленій меті та визначеним завданням і складається з переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів основної частини (дев'яти підрозділів), висновків, списку використаних джерел і літератури (420 позицій на 43 сторінках), додатків (16 сторінок). Загальний обсяг дисертації становить 250 сторінок, із них основного тексту – 187 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито наукову новизну, визначено об'єкт і предмет, окреслено мету й завдання, висвітлено методологічну основу, наведено апробацію та практичне значення результатів роботи.

У **першому розділі «Історіографія, джерельна база та методологія дослідження»** здійснено аналіз джерел та літератури із зазначеної теми, охарактеризовано теоретико-методологічні засади проблеми.

У **підрозділі 1.1 «Стан наукової розробки теми»** історіографію дослідження поділено за проблемно-хронологічним принципом на такі групи: радянська (1940-ві – 1980-ті рр.), зарубіжна (1950 р. – до сьогодні) та пострадянська (1991 р. – до сьогодні). Радянська історіографія негативно висвітлює постать Ю. Бойко-Блохина, представляє його як буржуазно-націоналістичного науковця, який ішов у ногу зі світовим антикомунізмом. Зокрема, у працях І. Білодіда¹ за «компрокат» слугували харківські публікації Ю. Бойко-Блохина періоду 1941–1943 рр. у газеті «Нова Україна». Особливою непримиренністю до науковця відзначаються роботи К. Дмитрука².

Дослідження зарубіжних учених – українських науковців діаспори – наголошують на важливих знаннях про ідейні та організаційні засади українського націоналізму, що містять праці Ю. Бойко-Блохина. Першу рецензію на книгу «Основи українського націоналізму» дав В. Мартинець³. Д. Чуб проаналізував три томи «Вибраного»⁴. Найґрунтовнішим історіографом життя та творчості професора стала його дружина Д. Тетерина-Блохин. Вона є автором низки монографій, у яких досліджено творчість Ю. Бойко-Блохина, його діяльність в ОУН(м)

¹ Білодід І. К. Мова і ідеологічна боротьба. Фрагменти / І. К. Білодід // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали / Упоряд.: Л. Масенко [та ін.]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 399 с.

² Дмитрук К. Є. Безбатченки: документально-публіцистичний нарис / К. Є. Дмитрук. – К. : Дніпро, 1980. – 317 с.; Дмитрук К. Є. Жовто-блакитні банкрати: документальні нариси, памфлети, публіцистичні статті / К. Є. Дмитрук. – К. : Дніпро, 1982. – 397 с.

³ Мартинець В. Ідеологія організованого і т. зв. Волевого націоналізму (аналітично-порівняльна студія) / В. Мартинець. – Віннінг : Новий шлях, 1954. – 195 с.

⁴ Чуб Д. Творчість видатного літературознавця (Три томи «Вибраного Ю. Бойко-Блохина») / Д. Чуб // Визвольний шлях: суспільно-політичний і науково-культурний місячник. – Лондон : Українська видавнича спілка, 1983. – С. 1244–1263.

та життя в еміграції⁵. Саме завдяки узагальненим дослідженням Д. Тетереної-Блохин популярність праць Ю. Бойко-Блохина на початку 2000-х рр. в Україні почала зростати.

Сучасні українські науковці, аналізуючи праці Ю. Бойко-Блохина, називають вченого головним теоретиком у дослідженнях українського націоналізму. Цінними є праці І. Михайлина про головні засади літературознавчої методології Ю. Бойко-Блохина⁶, Р. Рибальченка – про його роботу в «Новій Україні»⁷, В. Футала, у якій проаналізовано головні елементи націоналістичного світогляду в працях дослідника⁸. Біографічні розвідки подано в статтях Т. Кременя, І. Міронової, Л. Старовойт⁹.

Отже, огляд історіографії засвідчив, що в науковій літературі не відображено виявлення духовно-ідеологічних основ українського націоналізму, запропонованих Ю. Бойко-Блохином, а систематизація праць радянських, зарубіжних і сучасних дослідників показала, що проблема аналізу наукової, громадської та політичної діяльності

⁵ *Тетерина-Блохин Д.* Життя та творчість Юрія Бойко-Блохина: (До 70-річчя діяльності) / Д. Тетерина-Блохин. – Мюнхен ; К. : Вид-во Олени Теліги, 1998. – 272 с.; *Тетерина-Блохин Д.* Короткі штрихи історії ОУН та політичної діяльності Юрія Бойко-Блохина (до 70-ти річчя ОУН та 90-річчя з дня народження Ю. Бойка-Блохина). – Т. 2 / Д. Тетерина-Блохин. – Мюнхен ; К. : Наук. думка, 1999. – 280 с.; *Тетерина-Блохин Д.* Діяльність Юрія Бойко-Блохина в німецькому світі (До 100-річчя від Дня народження професора) / Д. Тетерина-Блохин. – Переяслав-Хмельницький : Наука, 2009. – 400 с.

⁶ *Михайлин І. Л.* Головні засади літературознавчої методології Юрія Бойко-Блохина / І. Л. Михайлин // Збірка матеріалів конференції «Харків 20–40-х рр. ХХ ст. Література, історія, мистецтво». – Т. Х. – Харків : Фундація ім. О. Ольжича, 1998. – С. 9–15.

⁷ *Рибальченко Р.* Юрій Бойко і «Нова Україна» / Р. Рибальченко // Збірка матеріалів конференції «Харків 20–40-х рр. ХХ ст. Література, історія, мистецтво». – Т. Х. – Харків : Фундація ім. О. Ольжича, 1998. – С. 46–49.

⁸ *Футала В. П.* Відображення в історичному наративі української діаспори діяльності УВО та ОУН у 1920–1930-х рр. / В. П. Футала // Вісник Національного університету «Львівська Політехніка». – 2012. – № 724. – С. 190–197.

⁹ *Кремінь Т. Д.* Гарт Юрія Бойка-Блохина: «миколаївський період» / Т. Д. Кремінь // Наукові записки з української історії : зб. наук. статей. – Вип. 30. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – С. 46–52; *Міронова І. С.* Життєвий та творчий шлях Юрія Бойко-Блохина / І. С. Міронова // Історія. Етнографія. Культура. Нові дослідження : V Миколаївська обласна краєзнавча конференція. – Миколаїв : Атол, 2004. – С. 323–325; *Старовойт Л. В.* Штрихи до біографії Ю. Г. Бойка-Блохина (перебування в Миколаєві у вересні 1992 року) / Л. В. Старовойт // Наукові записки з української історії : зб. наук. статей. – Вип. 30. – Переяслав-Хмельницький, 2012. – С. 90–96.

вченого не стала предметом комплексного наукового дослідження, чим і зумовлено звернення до цієї теми.

Підрозділ 1.2 «Джерельна база дослідження» містить аналіз основних джерельних комплексів, виявлених із досліджуваної проблематики.

Джерела класифіковано за видовим принципом на такі групи: неопубліковані, опубліковані, друковані, наративні джерела та матеріали періодики. *Неопубліковані джерела*, які взято за основу в дослідженні, містяться в 14 фондах шести вітчизняних та одного зарубіжного архіву: в Архіві Українського Вільного Університету (Німеччина), Центральному державному архіві громадських об'єднань України, Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України, Державному архіві Миколаївської області, Державному архіві Харківської області, Державному архіві Львівської області, Електронному архіві українського визвольного руху, Музеї-архіві Юрія і Дарини Блохин (м. Переяслав-Хмельницький), а також Миколаївському обласному краєзнавчому музеї.

Серед *друкованих та опублікованих джерел* найбільшою інформаційністю й репрезентативністю характеризуються Декларація Проводу українських націоналістів, тези ідеологічної конференції ОУН, програми та матеріали Великих Зборів Українських Націоналістів.

Періодичні видання складаються з преси спеціалізованого походження та матеріалів із газетних публікацій місцевого рівня. Опрацьовано періодику, у якій друкувався Ю. Бойко-Блохин: «Нова Україна», «Літературний журнал», «Голос Охтирщини», «Наш шлях», «Українське слово», «Український голос», «Краківські вісті», «Український засів», «Львівські вісті» та ін.

Наративні джерела представлені спогадами А. Любченка¹⁰ та Ю. Шевельова¹¹. Упорядником епістолярію Ю. Бойко-Блохина є Д. Тетерина-Блохин¹².

У підрозділі 1.3 «Теоретико-методологічні засади проблеми» розкрито методологію дослідження, яка базується на принципах історизму, науковості, об'єктивності, системності, комплексності, багатофакторності. Принцип історизму передбачає вивчення конкретно-історичних обставин, під впливом яких формувалися світоглядні позиції Ю. Бойко-Блохина. Принцип об'єктивності допоміг виявити причини еміграції вченого та умови його проживання в Німеччині.

¹⁰ Любченко А. Щоденник (2/11–41 р. – 21/11–45 р.) / А. Любченко. – Торонто : Нові Дні, 1951. – 151 с.

¹¹ Шевельов Ю. В. Я – мене – мені і довкруги. У 2-х т. / Ю. В. Шевельов. – Нью-Йорк ; К. : Наук. думка, 2001. – 230 с.

¹² Тетерина-Блохин Д. Епістолярна спадщина Ю. Бойко. Т. 2 / Д. Тетерина-Блохин. – Мюнхен ; Тернопіль : Видавничий центр «Вектор», 2014. – 500 с.

Авторка прагнула до дотримання комплексного підходу у вивченні творчості професора, до різнобічного відображення його українознавчої наукової діяльності за кордоном. Сукупне вивчення об'єктивних і суб'єктивних факторів історичного розвитку дало можливість утвердити принцип багатофакторності.

Міждисциплінарний характер дослідження потребував застосування різних методологічних підходів: історичного, цивілізаційного, особистісного, ціннісного, модернізаційного, регіонального, комплексного й інтегрального.

Історичний підхід дав змогу проаналізувати націоналістичну діяльність ученого в ОУН(м); за допомогою цивілізаційного визначено теоретичні засади ідеології українського націоналізму в працях Ю. Бойко-Блохина; модернізаційний – сприяв дослідженню розвитку української нації в ХХ ст. Особистісний – дозволив визначити роль досліджуваної особистості в історії; ціннісний – розглянути об'єкт пізнання як явище значуще для сучасної дійсності; регіональний – допоміг розглянути порушену проблему в межах України та Німеччини як певного територіального соціуму в історико-культурному контексті; комплексний та інтегральний підходи дозволили вивчити питання на різних рівнях та зробити узагальнення.

У ході дослідження застосовувалися різноманітні методи:

- загальнонаукові (аналіз, синтез, дедукція, метод зіставлення);
- конкретно-історичні (порівняльно-історичний, історико-генетичний, історико-типологічний);
- спеціально-історичні (проблемно-хронологічний, синхроністичний, методи історіографії та джерелознавчого дослідження);
- міждисциплінарні (статистично-аналітичний).

Другий розділ «Формування політичного світогляду та становлення громадянської позиції Ю. Бойко-Блохина» присвячений висвітленню історичних умов, у яких формувався світогляд майбутнього вченого, досліджено матеріали періоду наукової та політичної діяльності професора в Німеччині.

У *підрозділі 2.1 «Історичні умови формування світоглядних позицій Ю. Бойко-Блохина»* зазначено, що формування світогляду відбувалося в складних історичних умовах руйнування старої ідеології. Членство родини Блохиних у миколаївській «Просвіті» не залишилось безслідним у біографії вченого, оскільки саме знайомство батька Ю. Бойко-Блохина – Гаврила Блохина – із М. Аркасом та користування фондами бібліотеки «Просвіти» сформували світогляд «свідомого українця», дали можливість критично бачити світ та розуміти колоніальне становище України.

У період Другої світової війни життєвий досвід, набутий в умовах тоталітарного режиму в СРСР у 1930-х рр., допоміг йому скептично

поставитись до німецької влади і зберігати часткову законспірованість. У 1942 р., не покидаючи наукової праці в Харківському державному університеті, Ю. Бойко-Блохин захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. З січня 1943 р., проявляючи всі можливі методи конспірації, він працював у підпіллі та виконував доручення ОУН(м), друкував статті в харківській газеті «Нова Україна» та розробляв наукове дослідження з основ українського націоналізму.

Зарекомендувавши себе відданим патріотом Батьківщини, Юрій Гаврилович був зарахований керівництвом ОУН(м) до списку осіб, котрі мали очолити діяльність ПУН за межами України, тому в часи, коли продовжувати свою діяльність було небезпечно, він, згідно з організаційним розподілом підпільних кадрів, залишив Україну.

У **підрозділі 2.2 «Українознавча наукова діяльність ученого в Німеччині»** розкрито причини еміграції Ю. Бойко-Блохина та підкреслено його значний внесок у розвиток україністики в німецьких ВНЗ.

У перші роки перебування в Німеччині Ю. Бойко-Блохину доводилось вживати надзвичайних заходів для порятунку своєї сім'ї, спираючись на ОУН. Наукову діяльність він розпочав у 1950 р. в Українському Вільному Університеті м. Мюнхен. У 1955 р. Ю. Бойко-Блохину, за фахом – історик української літератури, присуджено ступінь доктора філософії. У 1965–1966 рр. був ректором УВУ. За цей період учений підняв рівень науки в університеті та знайшов можливості для фінансування закладу.

Діяльність професора зосереджувалась на пріоритетних дослідженнях тих проблем, які замовчувалися та фальсифікувалися в радянській Україні, забезпечувала збереження і примноження національних традицій української науки, модернізувала їх у контексті розвитку новітньої західної та закладала підґрунтя для наступних інтеграційних процесів. Ю. Бойко-Блохин був першим українським науковцем в екзилі, завдяки якому україністика в університетах Німеччини постала на якісно новому рівні.

У **підрозділі 2.3 «Політичний вплив професора на європейську громадськість з питань поширення україністики»** доведено, що діяльність ученого в еміграції не обмежувалась лише наукою. Здобувши авторитет серед німецьких політиків, професор підносив проблему боротьби українців за самоідентифікацію на міжнародний рівень. У 1954 р. Ю. Бойко-Блохин ініціював створення «Незалежної Асоціації дослідників «совєтської» теорії і практики в національних проблемах», завданням якої було вивчати політику Радянського Союзу щодо неросійських народів СРСР, а також інформувати наукові кола Європи та світу про імперіалізм Москви. Незалежна Асоціація

розвивала свою діяльність завдяки підтримці свідомих українців, щоб унезалежитися від чужоземних чинників та інспірованих російських науковців.

У 1972 р. професор увійшов до складу Християнсько-Соціального Союзу – керівної партії Баварії. Був активним учасником Об'єднання Пан'європейського Союзу та Об'єднання українських письменників «Слово». Зазначено всі конференції, ініційовані Ю. Бойко-Блохином, які знайомили європейську і світову спільноту із самобутньою історією та духовною культурою українського народу. Політична діяльність професора довела відокремленість української нації від російської та забезпечила утвердження думки про історичне право українців на власну державу й національну самосвідомість.

Третій розділ «Духовно-ідеологічні основи українського націоналізму в історичній спадщині вченого» присвячено висвітленню націоналістичної діяльності Ю. Бойко-Блохина в ОУН(м), аналізу його концептуальної публіцистики, а також дослідженню теоретичних засад ідеології українського націоналізму в працях дослідника.

У підрозділі 3.1 «Націоналістична діяльність Ю. Бойко-Блохина в ОУН(м)» розкрито передумови його вступу до Організації Українських націоналістів, який ознаменував нову сторінку в його житті, пов'язану з роботою в українському підпіллі. За час своєї діяльності в лавах ОУН(м) учений пройшов шлях від літературного редактора газети «Нова Україна» в окупованому м. Харків до генерального секретаря Проводу ОУН(м). Перебував на посаді керівника сектора ідеології та духовності, працював над питанням підняття морального духу серед членів організації.

На основі аналізу епістолярної спадщини вченого зроблено висновки, що Ю. Бойко-Блохін завжди намагався відстоювати інтереси членів організації з Наддніпрянщини, убачаючи в їхніх можливостях значний потенціал та неможливість подальшої боротьби української нації за власну державність без врахування інтересів населення східноукраїнських земель. У своїй діяльності підкреслював значення необхідності особливої ідеологічної пропаганди серед населення Наддніпрянщини як важливого елемента руху Опору на території України.

У підрозділі 3.2 «Концептуальна публіцистика вченого» встановлено наявність концепту в публіцистиці Ю. Бойко-Блохина. Доведено, що всі статті об'єднано в єдиний блок з тематики «незалежності України від Москви» та надано власне трактування понять «українська мова», «звичай», «традиції», «освіта», «молодь» як складових духовної культури українського народу. Кожна розвідка є макротекстом, яка спрямована на формування свідомості кожної особистості, а також суспільної думки, що консолідує читацьку аудиторію.

У працях простежуються причини, наслідки та прогнози порушеної автором теми. Під «націоналізмом» Ю. Бойко-Блохин розумів відстоювання пріоритетів своєї нації, передусім у духовному житті. Спільною ознакою концептуальних публіцистичних праць Юрія Гавриловича була єдина мета, з якою їх було написано: збереження української духовності в її окремішності від російської, що має стати майбутнім фундаментом для світового визнання української нації та її права на власну державність, а також відродження духовного потенціалу української інтелігенції, намагання відродити в ній почуття відповідальності за свою націю.

У *підрозділі 3.3 «Теоретичні засади ідеології українського націоналізму в працях Ю. Бойко-Блохина»* проаналізовано праці професора та доведено, що він зробив узагальнення з націоналістичної ідеології, врахував теоретичні здобутки ідеологів націоналізму, викладених у низці їхніх праць (Ю. Вассиян, М. Сціборський, Д. Донцов) та виступив у ролі упорядника різних доктрин українського націоналізму, виокремлюючи спільність та розрізненість їх у загальному баченні сутності націоналізму. Причиною звернення Ю. Бойко-Блохина до проблеми теоретичного дослідження українського націоналізму стали неспроможність населення Наддніпрянщини сприймати агітаційну літературу, поширювану ОУН, яка містила націоналістичну думку діаспорних або західноукраїнських ідеологів. Учений довів, що український націоналізм – це процес творення, а не боротьби й руйнації. У своїх трьох студіях «Проблеми історіософії українського націоналізму» (1950), «Основи українського націоналізму» (1951), «На головній магістралі» (1951) учений наголошує на значенні націоналістичного світогляду як фундаменту розвитку теорії націоналізму. Він зміг надати просте та позитивне значення українському націоналізму, позбавивши його політичного окрасу, а також виділив основні принципи, на яких ґрунтується ідея українського націоналізму. Через полярність поглядів з більшістю членів Проводу українських націоналістів на особливості розвитку організації праці вченого залишились поза межами офіційної ідеологічної позиції ОУН(м) та є маловивченими.

Історична спадщина Ю. Бойко-Блохина була спрямована на надання необхідного обсягу знань пересічному українцеві як на території УРСР, так і в еміграції, спонукала читача до усвідомлення пережитих подій у минулому, об'єктивного ставлення до сучасного й вироблення власного бачення майбутнього, пробуджувала в ньому національну свідомість і непохитність перед ворогами національної ідеї.

У **висновках** здійснено теоретичне узагальнення й вирішено наукове завдання, що виражається в комплексному аналізі наукової, громадсько-політичної діяльності Ю. Бойко-Блохина та виявленні

духовно-ідеологічних ознак українського націоналізму у творчій спадщині професора. На основі отриманих результатів надано практичні рекомендації для підняття на новий щабель української національної ідеї.

Основні результати проведеного дослідження є такими:

1. Історіографія проблеми пройшла кілька етапів у своєму розвитку, що відрізняються якісними та кількісними показниками. Для опрацювання наукової літератури з теми дисертації обрано проблемно-хронологічний підхід. Радянська історіографія негативно висвітлювала постать Ю. Бойко-Блохина. Осмислення радянською історіографією представників української діаспори ґрунтувалося на ідеологемах радянської пропаганди. Головними критеріями оцінки їхньої діяльності були висловлювання класиків марксизму-ленінізму, а також доцільність створення образу ворога з принижених і знедолених вигнанців.

Зарубіжна історіографія представлена передовсім працями науковців української діаспори, в яких вони позитивно оцінюють українознавчу наукову діяльність ученого. Більшість дослідників діаспори відмічають важливі для науки знання про ідейні та організаційні засади українського націоналізму, про які писав Ю. Бойко-Блохин. Для сучасної історичної науки характерним є розширення просопографічних досліджень. Насамперед історики звертаються до вивчення тих постатей, які були організаторами й активними учасниками національно-визвольного руху в Україні, діяльність яких у радянські часи з ідеологічних міркувань замовчувалася або відверто фальшувалася.

Пострадянська історіографія відзначається позитивними зрушеннями та надає позитивну оцінку історичній спадщині Ю. Бойко-Блохина, що пов'язано з фактом вільного від догматизму радянського зразка розвитку сучасних студій, а також значним розширенням «фронту» досліджень і введенням в обіг нового джерельного матеріалу. Дослідники генези українського націоналізму за основу беруть його теорії та концепції, називаючи вченого фундатором та головним теоретиком у цьому напрямі. Систематизація праць радянських, зарубіжних і сучасних українських дослідників дозволила з'ясувати, що проблема комплексного аналізу наукової та громадсько-політичної діяльності Ю. Бойко-Блохина дотепер не розроблена.

Джерельна база наукової проблеми являє собою цілісну та складну систему джерел. Огляд основних видів використаних джерел дає можливість стверджувати про існування в цілому достатньої й достовірної бази для дослідження порушеної проблеми. Використаний масив документів і матеріалів надає можливість реалізувати поставлені в дисертації дослідницькі завдання.

Базуючись на загальновідомих принципах історичної науки, таких як історизм, об'єктивність, науковість, системність, комплексність,

багатофакторність із застосуванням історичного, цивілізаційного, особистісного, ціннісного, модернізаційного, регіонального, комплексного та інтегрального підходів, а також загальнонаукових, конкретно-історичних, спеціально-історичних та міждисциплінарних методів дослідження авторка здійснила спробу комплексно і всебічно проаналізувати історичну спадщину Ю. Бойко-Блохина, дослідити його наукову та громадсько-політичну діяльність. Застосування цих методів стало запорукою неупередженого, системного та комплексного дослідження, у якому зроблено спробу позбутися схематизму й суб'єктивізму, а також висвітлено історичні події в їхніх конкретних просторово-часових характеристиках з урахуванням сучасних тенденцій історичного розвитку.

2. Особистість Ю. Бойко-Блохина формувалась у період руйнування старої ідеології і світосприйняття та їх заміни новими категоріями, повністю відмінними як за складом, так і за своєю якістю. Нова система цінностей варіювалася протягом перших десятиліть існування молодого країни – СРСР, залежно від внутрішніх та зовнішніх обставин. Зазначене виявлялося в посиленні або послабленні політики щодо розвитку національних культур республік, що входили до складу СРСР. Ю. Бойко-Блохин із самого дитинства пізнав усю велич та красу української духовної культури, яка є необхідним чинником формування патріотично налаштованого, відданого Батьківщині населення. «Миколаївський період» у творчості Ю. Бойко-Блохина – один із найпродуктивніших, який допоміг постати йому не тільки громадянином, але й ученим, шевченкознавцем, театрознавцем, просвітником, громадським і політичним діячем. Головну роль у формуванні його світогляду відіграли батьки, миколаївська «Просвіта», науковці краю, на плечі яких випав тягар спротиву тоталітаризму. Саме тому, будучи юнаком та студентом, майбутній учений починав об'єднувати молодь навколо пізнання української культури, історії, літератури через «Гарт юнаків». Однак тоталітарний режим навіть за легальне поширення української культури в русифікованому місті намагався звинуватити його в агітації та пропаганді проти радянської влади.

Одразу після початку окупації німецькими військами Харкова він почав багато та плідно працювати на благо українського народу в тих напрямках, де міг принести найбільшу користь: Харківська міська управа, редакція часопису «Нова Україна», Харківський державний університет, участь у конференціях, зборах з метою оголошення доповідей і рефератів, публіцистична діяльність у багатьох виданнях на окупованій території. Метою зазначеної роботи майбутнього професора була спроба відродити в пам'яті інтелігенції знання про національну спадщину: історію, мову, традиції та звичаї українського

народу, сформувати в інтелігенції почуття національної гідності, відповідальності та обов'язку перед своєю Батьківщиною. А під обов'язком інтелігенції Юрій Гаврилович розумів багатогранний розвиток та духовне збагачення українського народу, насамперед дітей та молоді, майбутнього покоління борців за незалежність України.

3. Наукова та політична діяльність Ю. Бойко-Блохина в еміграції була спрямована на поширення україністики серед європейського населення. Українознавча робота професора зосереджувалась на пріоритетних дослідженнях тих проблем, які замовчувалися та фальсифікувалися в радянській Україні, забезпечувала збереження й примноження національних традицій української науки, модернізувала їх у контексті розвитку новітньої західної та закладала підґрунтя для наступних інтеграційних процесів. Ю. Бойко-Блохин був першим українським науковцем в екзилі, завдяки якому україністика в університетах Німеччини постала на якісно новому рівні. Робота професора в еміграції не обмежувалась лише наукою. Здобувши авторитет серед німецьких політиків, він підносив проблему боротьби українців за самоідентифікацію на міжнародний рівень. Незважаючи на відсутність матеріальної бази, Ю. Бойко-Блохин ініціював створення в 1954 р. Незалежної Асоціації на противагу поширенням проросійських настроїв серед науковців Німеччини, які нівелювали в очах західної громадськості націоналістичні прояви українців. Власними силами було надруковано понад 20 статей у часописах та журналах, які ставили за мету висвітлити прагнення українського народу до утвердження власної державності. Доведено, що його праця, усупереч фальсифікаціям та спотворенням проросійською частиною німецького населення, а також радянською історіографією, знайомила європейську і світову спільноту із самобутньою історією та духовною культурою українського народу, довела відокремленість української нації від російської та забезпечила утвердження думки про історичне право українців на власну державу й національну самосвідомість.

4. Цілі, які перед собою ставив Ю. Бойко-Блохин, та методи їх досягнення повністю кореспондувалися з початковими цілями й методами ОУН(м) на Наддніпрянщині, що й стало причиною його членства в цій організації. Із січня 1943 р. Ю. Бойко-Блохин, використовуючи всі можливі форми конспірації (нелегальні переміщення, фальшиві документи), працював у підпіллі та виконував доручення ОУН, у тому числі й розробку наукового дослідження основ українського націоналізму, спираючись на досвід ставлення місцевого населення Наддніпрянщини до цієї проблеми. Зарекомендувавши себе відданим патріотом своєї Батьківщини, Юрій Гаврилович був зарахований

керівництвом ОУН(м) до списку осіб, що повинні були очолити діяльність ПУН за межами України.

5. Установлено наявність концепту в публіцистиці Ю. Бойко-Блохина. Кожна розвідка вченого є макротекстом, що потребує подальшого осмислення читача, спрямована як на формування свідомості особистості, так і на формування суспільної думки. У працях простежуються причини, наслідки та прогнози порушеної автором теми. Під націоналізмом Ю. Бойко-Блохин розумів відстоювання пріоритетів своєї нації, передусім у духовному житті, на що й була спрямована його діяльність, а тому головними темами праць вченого були:

- спростування «надбань» радянської ідеології та науки й відновлення істини у викривлених ними історичних фактах;
- повернення до викреслених радянською владою українських діячів, що пробуджували в українцях національну свідомість;
- націоналізм української літератури;
- збереження та розвиток духовної культури українського народу.

Спільною ознакою націоналістично-концептуальних публіцистичних праць Юрія Гавриловича була єдина мета, з якою їх було написано: збереження української духовності в її окремішності від російської, що має стати майбутнім фундаментом для світового визнання української нації, її права на власну державність, а також відродження духовного потенціалу української інтелігенції та намагання відродити в неї почуття відповідальності перед своєю нацією.

6. Ю. Бойко-Блохин зробив підсумок дослідів націоналістичної ідеології, врахував теоретичні здобутки ідеологів націоналізму, викладені в працях Ю. Вассіяна, М. Сціборського, Є. Онацького, та виступив у ролі упорядника різних доктрин українського націоналізму відомих українських ідеологів, виокремлюючи їхню спільність та розрізненість у загальному баченні сутності націоналізму. Він уперше серед дослідників українського націоналізму з метою задоволення духовних потреб пересічного українця в довільній формі виклав відповіді на всі актуальні питання державного устрою, політичного режиму, відносин власності, соціальної справедливості в майбутній Українській державі після здобуття незалежності. У своїх працях довів, що український націоналізм – це процес творення, а не боротьба та руйнація. Враховуючи зазначене, можемо стверджувати, що творча спадщина професора була спрямована на надання необхідного обсягу знань населенню як на території УРСР, так і в еміграції, а також спонукала читача до усвідомлення пережитих подій у минулому, об'єктивного ставлення до сучасного й вироблення власного бачення майбутнього, пробуджувала в ньому національну свідомість і непохитність перед ворогами національної ідеї.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

у наукових фахових виданнях України

1. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Громадська діяльність Юрія Бойко-Блохіна в українському підпіллі під час Другої Світової війни / Я. І. Карпюк // Історичний архів. Наукові студії : зб. наук. праць. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – Вип. 14. – С. 47–52.

2. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Політична еміграція Юрія Бойко-Блохіна в 60–90-х рр. ХХ ст. / Я. І. Карпюк // Історичний архів. Наукові студії : зб. наук. праць. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – Вип. 15. – С. 42–48.

3. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Історіографія дослідження життєдіяльності Юрія Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // Гілея: науковий вісник. Зб. наук. праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Вид-во «Гілея», 2016. – Вип. 105 (2). – С. 139–142.

4. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Формування світоглядних позицій Юрія Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // Наукові записки з української історії : зб. наук. статей. – Вип. 38. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – С. 97–103.

5. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Духовно-ідеологічні основи українського націоналізму в історичній спадщині Юрія Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // Чорноморський літопис : науковий журнал. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – Вип. 11. – С. 42–47.

6. *Гаргаун Я. І.* Теоретичні засади ідеології українського націоналізму в працях Ю. Бойко-Блохіна / Я. І. Гаргаун // Наукові праці : науково-методичний журнал. – Вип. 270. Т. 282. Історія. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – С. 7–10.

у зарубіжних наукових фахових виданнях

7. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Часопис «Нова Україна» як засіб пропаганди національних ідей в окупованому Харкові в 1941–1943 рр. / Я. І. Карпюк // Evropský filozofický a historický diskurz. – Praha : Berostav Druzstvo, 2016. – Svazek 2. – С. 54–60.

Опубліковані праці,

які додатково відображають наукові результати дисертації

8. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Політична діяльність Ю. Бойко-Блохіна в період Другої Світової війни / Я. І. Карпюк // Науково-методична конференція «Могилянські читання – 2013». Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти». – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – С. 10–13.

9. *Карпюк (Гаргаун) Я. І.* Діяльність Юрія Бойко-Блохіна у Німеччині в 50–80-х рр. ХХ ст. / Я. І. Карпюк // Південна Україна в міжнародних відносинах: історія та сучасність. Зб. матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених (8 лютого 2013 р.). – Миколаїв : Іліон, 2013. – С. 17–20.

10. Карпюк (Гаргаун) Я. І. Громадська діяльність Юрія Бойко-Блохіна в українському підпіллі під час Другої Світової війни / Я. І. Карпюк // Міжнародний науковий симпозиум «Роль особистості в історії». До 100-річчя з дня народження П. Т. Тронька, доктора історичних наук, професора, академіка НАН України, Героя України. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – С. 13–15.

11. Карпюк (Гаргаун) Я. І. Юрій Бойко-Блохін в Об'єднанні українських екзилітних письменників «Слово» / Я. І. Карпюк // Всеукраїнська науково-методична конференція Могиліанські читання – 2015: досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти : тези. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. – С. 6–8.

12. Карпюк (Гаргаун) Я. І. Епістолярна спадщина професора Юрія Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // «Розвиток суспільних наук: європейські практики та національні перспективи» : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 25–26 грудня 2015 р.). – Львів : ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2015. – С. 72–74.

13. Карпюк (Гаргаун) Я. І. «Український період» в житті Юрія Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // «Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників суспільних наук» : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 5–6 лютого 2016 р.). – К. : ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2016. – С. 10–12.

14. Карпюк (Гаргаун) Я. І. Духовно-ідеологічні основи українського націоналізму в історичній спадщині Ю. Бойко-Блохіна / Я. І. Карпюк // Міжнародний науковий симпозиум «Українська державність: історичний, краєзнавчий і міжнародний аспекти» (до 25-ї річниці незалежності України). – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – С. 13–15.

15. Гаргаун Я. І. Націоналістично-концептуальна публіцистика Ю. Бойко-Блохіна / Я. І. Гаргаун // Історико-культурна спадщина для сталого майбутнього України (до 150-річчя від дня народження Михайла Грушевського) // «Могиліанські читання – 2016». Всеукраїнська науково-практична конференція. «Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні: глобальний, національний та регіональний аспекти» : тези. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. – С. 10–13.

АНОТАЦІЯ

Гаргаун Я. І. Юрій Бойко-Блохін: наукова та громадсько-політична діяльність. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – історія України. – Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2017.

Дисертація містить дослідження наукової та громадсько-політичної діяльності Юрія Бойко-Блохіна – українського та німецького науковця,

теоретика та ідеолога українського націоналізму. Простежено історичні умови формування світогляду, утвердження та становлення громадської позиції вченого. Висвітлено українознавчу наукову та громадсько-політичну діяльність у Німеччині, доведено вплив професора на європейську громадськість з питань поширення україністики. Визначено основні аспекти діяльності Ю. Бойко-Блохін в ОУН(м). Досліджено історичну спадщину професора та виявлено духовно-ідеологічні основи українського націоналізму. Наголошено, що вчений зміг надати позитивне значення націоналізму, позбавивши його політичного забарвлення та відмежувавши від інших течій.

Діяльність Ю. Бойко-Блохін, усеperеч фальсифікаціям та спотворенням проросійською частиною німецького населення, а також радянською історіографією, знайомила європейську і світову спільноту із самотньою історією та духовною культурою українського народу, довела відокремленість української нації від російської та забезпечила утвердження думки про історичне право українців на власну незалежну державу.

Ключові слова: Юрій Бойко-Блохін; націоналізм; ОУН(м); україністика; ідеологія; національна ідея; наукова та громадсько-політична діяльність.

АННОТАЦІЯ

Гаргаун Я. И. Юрий Бойко-Блохин: научная и общественно-политическая деятельность. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата исторических наук по специальности 07.00.01 – история Украины. – Черноморский национальный университет имени Петра Могилы. – Николаев, 2017.

Диссертация содержит исследование научной и общественно-политической деятельности Юрия Бойко-Блохина – украинского и немецкого ученого, теоретика и идеолога украинского национализма. Прослежены исторические условия формирования мировоззрения, утверждения и становления гражданской позиции ученого. Освещена украиноведческая научная и общественно-политическая деятельность в Германии, доказано влияние профессора на европейскую общественность по вопросам распространения украинистики. Определены основные аспекты деятельности Ю. Бойко-Блохина в ОУН(м). Исследовано историческое наследие профессора и выявлены духовно-идеологические основы украинского национализма. Отмечено, что ученый смог предоставить положительное значение национализма, лишив его политического окраса и отделив от других течений.

Деятельность Ю. Бойко-Блохина, вопреки фальсификациям и искажением пророссийской частью немецкого населения, а также

советской историографией, знакомила европейское и мировое сообщество с самобытной историей и духовной культурой украинского народа, доказала обособленность украинской нации от российской и обеспечила утверждение мысли об историческом праве украинцев на собственное независимое государство.

Ключевые слова: Юрий Бойко-Блохин; национализм; ОУН(м); украинистика; идеология; национальная идея; научная и общественно-политическая деятельность.

SUMMARY

Harhaun Y. I. Yurii Boiko-Blokhyn: scientific and socio-political activity. – Manuscript.

The thesis for the degree of candidate of historical sciences, specialty 07.00.01 – History of Ukraine. – Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2017.

The thesis researches scientific and socio-political activity of Yurii Boyko-Blokhyn's who was the Ukrainian and German scientist, public figure, habilitated doctor, Professor of Ludwig-Maximilians University, rector of the Ukrainian Free University in Munich, academician, author of many fundamental works.

The paper has substantiated the relevance of research topic, disclosed scientific novelty, defined object and subject of research, defined goals and objectives, highlighted methodological basis of conducted research, and shown practical significance of its results. There is an analysis of sources and literature on the mentioned topics and description of research methods. The historical conditions of the scientist's ideology, strengthening and establishment of his social position are traced. Mykolaiv period in Yurii Boiko-Blokhyn's work is determined as one of the most productive, which helped him become not only active citizen, but also scientist, adept in T. Shevchenko's works, theater expert, educator, public and political figure.

The research deals with Ukrainian scientific studies and socio-political activities in Germany. We prove Professor's impact on European public with the help of Ukrainian Studies propagation. Yurii Boiko-Blokhyn's Ukrainian studies primarily focused on the research of problems falsified and suppressed in Soviet Ukraine, thus ensuring the preservation and enhancement of national traditions of Ukrainian science, modernizing them in the context of modern western science and laid the foundation for future integration processes.

The main aspects of Y. Boiko-Blokhyn's activity in the OUN(m), where the scientist has gone the way from literary editor of «New Ukraine» in the occupied Kharkov to the Secretary General of the Organization. We concluded that this person always tried to defend the interests of members

of the Naddniproianschina because of their great potential. He emphasized the necessity of holding special ideological propaganda among the population of eastern lands as an important element of the resistance movement on the territory of Ukraine.

The presence of the concept in journalism of Yuri Boiko-Blokhyn is found out. All articles are proved to be combined into a single unit on the topic «Ukraine's independence from Moscow» and the proper interpretation of the concepts of «Ukrainian language», «customs», «tradition», «education», «youth» as components of spiritual culture of the Ukrainian people. Every reconnaissance is a macro text, which is aimed at the formation of the consciousness of every individual and public opinion, which consolidates readership.

We can trace the causes, consequences and forecasts of the acute topics in the writings of this author. Yuri Boiko-Blokhyn defines nationalism as defending the national priorities, especially in the spiritual life. Professor researched historical heritage and found spiritual and ideological bases of Ukrainian nationalism. He emphasized that scientists could provide positive nationalism, diminishing its political decoration and separating it from other movements. It is indicated that the reason for Yuri Boiko-Blokhyn's appeal to theoretical research of Ukrainian nationalism became inability western Ukraine's population to perceive propaganda literature distributed by OUN to spread nationalistic diaspora opinion or Western ideologues.

Despite falsification and distortion of pro-Russian part of the German population and Soviet historiography, Yuri Boiko-Blokhyn's activity introduced to the European and world community the unique history and spiritual culture of the Ukrainian people, the Ukrainian nation. It also proved the necessity of separation from the Russian assertion and provided opinions on the historical right of the Ukrainians to have their own independent state.

The thesis presents a theoretical generalization and solving of the scientific problem, resulting in a complex analysis of Yuri Boiko-Blokhyn's scientific, social and political activities. The scientist's works are proved to be aimed at providing the necessary knowledge to common Ukrainians both in the USSR and in emigration, encouraging the readers to realize the events experienced in the past, the objective attitude to present and develop their own vision, awakening their national consciousness and steadfastness to the enemies of the national idea.

Keywords: Yuri Boiko-Blokhyn; nationalism; OUN(m); Ukrainian Studies; ideology; national idea; scientific and socio-political activity.

Підп. до друку 23.02.2017.
Формат 60×84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Умовн. друк. арк. 0,9. Тираж 100 пр. Зам. 5211.

Видавець і виготовлювач: ЧДУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: (0512)50-03-32, (0512)56-55-81
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3460 від 10.04.2009.

